

21.1.2022

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö
Lausuntopalvelu

VN/32564/2021

JATKUVAN OPPIMISEN SANASTO

Koulutuslainsäädännössä säännelty koulutustoiminta

On syytä tarkistaa, onko kaikki koulutuslainsäädännön piirissä oleva toiminta julkisin varoin toteuttavaa ja rajaako tämä määrittä asiaa tulevaisuudessa.

Markkinaehtoinen koulutustoiminta

"Markkinaehtoisessa koulutustoiminnassa koulutuksen (1) sisältö voi noudattaa yhteiskunnan sisältöohjausta (esimerkiksi hygieniapassin suorittamiseen tähtäävä koulutus (2) tai olla siitä riippumatonta. "

Monet "passit" eivät perustu lainsäädäntöön eivätkä näin yhteiskunnan ohjaukseen. Ne perustuvat eri osapuolten välisiin sopimuksiin. Tulisikin vielä täsmentää kohdan määritelmää.

Koulutus

"Esimerkkejä tutkintoon johtamattomista koulutuksista ovat korkeakoulun opintokokonaisuus, ammatillisen koulutuksen tutkinnon osa, avoimena yliopisto-opetuksena tarjottava opintojakso, ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus, korkeakoulun erikoistumiskoulutus ja perusopetuksen lisäopetus. "

Ammatilliseen koulutuksen osalta esimerkki on epäselvä, "tutkinnon osa". Tutkinnot muodostuvat tutkinnon osista, jolloin ne ovat osa tutkintoon johtavaa koulutusta.

Aikuiskoulutus

"koulutus (1), joka on suunniteltu ja järjestetty pääsääntöisesti aikuisille, jotka ovat suhteellisen pitkän, yhtenäisen ja työelämävalmiudet antaneen kouluttautumisvaiheen päätyttyä tai keskeydyttyä siirtyneet työelämään tai muuhun toimintaan ja ovat sen jälkeen osallistumassa jälleen koulutukseen (1)"

Määrittely on epätäsmällinen: Määritelmä ei esim. tunnista monia maahanmuuttajia ja heidän koulutustaustojaan. Määritelmä ei myöskään kata henkilöitä, joiden opinnot ovat keskeytyneet hyvin varhaisessa vaiheessa.

Työpaikalla järjestettävä koulutus

"määritelmä koulutus (1), jossa opiskelijan osaamisen hankkiminen tapahtuu pääosin työelämässä käytännön työtehtävien yhteydessä"

Määritelmä on epätäsmällinen. Osaamisen hankkiminen ei aina tapahdu "pääosin" työelämässä vaan se voi olla myös osa osaamisen hankkimisen prosessia (esim. kuukauden oppisopimusjakso).

Oppisopimuskoulutus

"Määritelmän sana 'pääosin' viittaa siihen, että oppisopimuskoulutuksessa työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä tapahtuvaa oppimista täydennetään tarvittaessa muissa oppimisympäristöissä, kuten oppilaitoksessa, tapahtuvalla osaamisen hankkimisella. Tässä mielessä oppisopimuskoulutus poikkeaa koulutussopimukseen perustuvasta koulutuksesta. "

Määritelmä on epäselvä, jopa virheellinen. Lainsäädännön mukaan oppisopimuskoulutus voidaan toteuttaa hyvin lyhyinäkin jaksoina, jolla täydennetään muissa oppimisympäristöissä tapahtuvaa oppimista.

Käsitteistö: Työelämässä oppimisen muotoja

Käsitteistöön tulee täsmentää käsitettä "pääosin", joka ei vastaa esim. koulutus- tai oppisopimustoiminnan periaatteita.

Elinikäinen ohjaus

Tulisiko elinikäisen ohjauksen sijaan ryhtyä käyttämään termiä "jatkuva ohjaus"?

Ammatinvalinta- ja uraohjaus

Tulisiko eri lainsäädännöissä olevan "elinikäinen oppiminen" -käsite yhtenäistää "jatkuvan oppimisen" -käsitteeksi?

Jatkuva oppiminen

"Erona voidaan nähdä, että jatkuva oppiminen liittyy erityisesti yksilön työllistettävyyden ja työmarkkinakelpoisuuden parantamiseen."

Tulee pohtia, käsitteistön yhtenäistämistä ja luopumista jatkuvan oppimisen -käsitteen sitoutumista "työhön liittyvään ajatteluun". Jatkuva oppiminen liittyy yksilön kaikkiin elämän osa-alueisiin.

Avoin oppiminen

Tulisi myös määritellä "avoin oppimisympäristö".

Käsitteistö: Osaaminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

Tulisiko osaamiseen, pätevyys ja kelpoisuuteen liittää ulkomailta suoritettuihin tutkintoihin liittyvien ko. asioiden käsitteiden määrittely, kuten "rinnastaminen"? Tätä käsitteiden määrittelyä tarvitaan maahanmuuton lisääntyessä.

Käsitteistö: Pätevyys ja kelpoisuus

Tulisiko käsitteistöön huomioida Keskuskauppakamarin LKV-tutkinto (laillistettu kiinteistön välittäjä)? Tutkinto poikkeaa yleisestä ja tutkintojärjestelmästä ja sitä säädellään.

Yleiset kommentit sanastosta

Käsitteiden määrittelyssä on jonkin verran epätasaisuutta. Niitä pitää myös yhtenäistää esim. jatkuvan oppimisen käsitteen ja elinikäisen käsitteen osalta.

Käsitteiden sisällöt muuttuvat jatkuvasti ja onkin tärkeää, että tätä sanastoa päivitetään säännöllisesti.

Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE ry

Veli-Matti Lamppu
toimitusjohtaja